

Blåfall bygger ut og drifter små vannkraftverk i samarbeid med lokale grunneiere i hele Norge. Grunneierne leier ut retten til å benytte vannet i elva til kraftproduksjon et antall år, mot at Blåfall betaler en årlig leie for dette. Grunneierne har ingen forpliktelser av noen art, og overtar kraftverket etter leieperioden.

Solid aktør i ryggen

FOTO: HALLINGDØLEN

Til sommeren starter Blåfall bygging av småkraftverket i Kuluvassdraget i Ål kommune i Buskerud. Prosessen mot godkjenning av planene har vært lang, og det har vært godt for grunneierne å ha Blåfall i ryggen. Kulufossen vil fortsatt forbli et landemerke.

Se side 3

Leder:
**Langsiktighet og
tålmodighet**

Arne Jakobsen

Se side 2

Grønlielva:
Nærmer seg utbygging

Se side 3

– Pionerar i lokalsamfunnet

Se side 4

BLÅFALL

Blåfallnytt

NYHETSBREV FRA BLÅFALL

Blåfall AS

Vollsveien 6
Postboks 61, 1324 Lysaker
T: +47 67 10 72 24
F: +47 67 10 72 23
info@blaafall.no
www.blaafall.no

Arne Jakobsen

Daglig leder
T: +47 67 10 72 20
M: +47 92 08 90 32
arne@blaafall.no

Tove Marcussen
Markedsansvarlig
M: +47 91 88 16 30
tove@blaafall.no

Odd-Arvid Rønning
Seniørrådgiver
T: +47 67 10 72 25
M: +47 95 82 41 60
odd@blaafall.no

Åsmund Ellingsen
Utbyggings sjef
T: +47 67 10 72 27
M: +47 90 88 29 85
asmund@blaafall.no

Vegard Willassen
Økonomiansvarlig
T: +47 67 10 72 26
M: +47 47 24 56 59
vegard@blaafall.no

Ingrid Welde
Prosjekt ingeniør
T: +47 67 10 72 24
M: +47 94 35 68 57
iw@blaafall.no

André Aune Bjerke
Ingeniør
T: +47 67 10 72 24
M: +47 41 27 54 81
andre@blaafall.no

Svein H. Støvland
Senior ingeniør
M: +47 90 98 64 06
svein@blaafall.no

Kolbjørn Dønåsen
Rådgiver - vannkraft
T: +47 67 10 72 24
info@blaafall.no

LEDER: ARNE JAKOBSEN

Langsiktighet og tålmodighet

ELSSERTIFIKATER HAR VÆRT på agendaen i småkraftbransjen helt siden noen av oss stakk hodet ut rett etter årtusen-skiftet og argumenterte for en norsk elsertifikat-ordning på linje med den svenske satte i gang i 2003. I dag har vi en operativ norsk elsertifikat-ordning med kobling til den tilsvarende svenske, men alt er likevel ikke helt som vi alle så det for oss.

Realiteten er veldig lave kraftpriser og elsertifikater som selges til langt under det mange av oss forventet når vi tok en investeringsbeslutning. Da er det viktig å ha i bakhodet hvordan elsertifikat-ordningen er konstruert. Det er spesielt ett viktig forhold jeg her tenker på; prisen på et elsertifikat skal gjenspeile den langsiktige marginal-kostnad for ny fornybar kraft i de to landene. Det vil si at den teoretisk riktige prisen vil være kostnaden for å bygge den siste MWh som skal til for å møte det samlede norsk/svenske fornybar-målet i 2020, fratrukket forventet kraftpris der og da, og til slutt justert for inflasjon tilbake til i dag.

Men et marked fungerer ikke perfekt, i alle fall ikke fra første dag. Dette lærte også svenske i 2003-2004. Litt forenklet kan vi derfor si at elsertifikat-prisen vil (og må) etter hvert legge seg på et nivå som gjør det lønnsomt å bygge ut fornybar kraft i Norge. Men vi må ha en smule tålmodighet. I en kapitalintensiv bransje som vår, med tidvis lave inntekter, er det nødvendig å ha langsiktighet og en sterk rygg. Dét har Blåfall!

Fornuftig med samarbeidspartner

Grunneierne i Ål planla i utgangspunktet å bygge ut Kuluvelva i egen regi.

Grunneier Ola Stave.

– **VI FORUTSATTE DA** at den opprinnelige søknaden gikk igjennom hos myndighetene, forklarer Ola Stave. – Men førsteutkastet til utbygging møtte motstand og måtte omarbeides, og vi fant da ut at det beste var å finne en samarbeidspartner.

Oversiktlig

Etter sonderinger i markedet falt valget på Blåfall.

– Det var flere grunner, men de viktigste var at inntektsmodellen var oversiktlig og forutsigbar, og at den totale leieperioden "bare" er på 30

år. De har dessuten hele tiden vært villige til å vurdere våre synspunkter alvorlig og det har vært viktig for oss.

Stave sier han i ettertid ser at det hadde vært riktig å koble inn en ekstern samarbeidspartner på et tidligere tidspunkt enn det som ble gjort hos dem. – Dette er en tung materie å jobbe med og det kan være vanskelig å beregne totale kostnader, understreker han.

Tett oppfølging

Det er skjedd store forandringer fra de opprinnelige planene til det kraftverket som nå blir realisert. I det justerte prosjektet ble inntaket flyttet ned til Strandafjorden og til sammen åtte grunneiere er nå involvert.

– Utbyggingen har tatt lengre tid enn den burde og kunne ha gjort, men jeg synes vi har kommet frem til en grei løsning, sier Stave.

Grunneiere i Salangen: – Ville ha noen å løfte sammen med

Grunneier Jimmy Treland.

– **VANNKRAFTUTBYGGING KAN VÆRE** krevende å gjennomføre på hobbybasis, fastslår grunneier Jimmy Treland i Sjøvegan nøytrert. Som én av fem grunneiere i Grønlivla vet han hva han snakker om.

I begynnelsen kjørte de prosjektet privat og finansierte blant annet forprosjektet av egen lomme.

– Vi inngikk avtalen med Blåfall da det viste seg å

bli kostbart, tungrodd og risikofyllt å ta det videre på egenhånd, utdyper han.

Treland forteller at blant annet politisk uenighet om rammebetingelsene for småkraftverk, samt stadig påløpende kostnader gjorde at grunneierne ikke lenger ønsket å ta den økonomiske risikoen som privatpersoner ved en utbygging.

– Det er gått 10-12 år fra vi begynte å tenke på utbygging til vi har fått grønt lys. Det sier seg selv at vi trengte noen utenfra til å ta den jobben. Behovet for ekstern hjelp vil sikkert variere fra prosjekt til prosjekt, men for vår del er jeg sikker på at det var den riktige løsningen, sier Treland.

Kuluelva i Ål:

Starter bygging til sommeren

– Går alt etter planen står kraftverket ferdig i løpet av sommeren neste år, tror Odd-Arvid Rønning i Blåfall.

– **DET HAR VÆRT** mange og til dels sterke reaksjoner på at elva skulle legges i rør. De som protesterte har blant annet pekt på fossen som viktig landskapselement i et populært friluftsområde, og har vært bekymret for at den skal bli borte, forteller han.

Mindre enn planlagt

Kuluvassdraget renner ned en nordvestvendt fjellside og ut i Strandafjorden i Ål kommune. Etter utbyggingen er det lagt opp til minstevannføring på 50 liter i sekundet hele året. – Det har vært en omstendelig vei frem til hit vi er nå, og vi ser veldig frem til å komme i gang, sier Rønning.

Prosessen før endelig konsesjon ble gitt i november i fjor var lang og utbyggingen er blitt mindre enn planlagt. Dette var nødvendig for å få aksept for prosjektet fra fylkesmannen i Buskerud og Ål kommune.

Krevende røtrase

– Rørgaten fra inntaket til kraftstasjonen blir ca. 1200 meter lang. Hele rørgatetraseen går i krevende terreng, og utløpsrøret for kraftverket skal krysse både jernbanen og legges over innløpstunnelen til Nes kraftverk, sier Rønning.

I vurderingene som er bakgrunnen for

konsesjonen fra NVE vektlegges blant annet at Kulu kraftverk vil gi cirka 6,8 GWh i ny fornybar energi og at Ål kommune vil få skatteinntekter fra kraftverket i form av eiendoms- og inntektsskatt.

– Lokalt næringsliv vil kunne få oppdrag i forbindelse med bygging av inntaksdam, rørgate og selve kraftverket, sier Rønning.

Kulufossen i Ål skal fortsatt være et landemerke.

Utbygging av Grønlielva nærmer seg

– Vi tåler heldigvis at ting tar tid, sier utbyggingssjef Åsmund Ellingsen i Blåfall. Seks år etter at konsesjonssøknaden ble sendt, er Grønlielva i Salangen kommune i Troms klar for utbygging.

HOVEDÅRSÅKEN TIL DEN lange prosessen er blant annet krav om tilleggsundersøkelser og at konsesjonen – på grunn av klager – ble avgjort i Olje- og energidepartementet.

– Dette er et eksempel på at bygging av småkraftverk er en utholdenhetssport, sier Ellingsen. – Saksbehandlingen hos verne- og forvaltningsmyndigheter skal gå sin gang, og som utbygger er vår rolle å følge den opp på en ryddig måte. Det er viktig for oss å være tydelige overfor grunneiere og andre samarbeidspartnere på at det kan ta flere år før alle formaliteter er på plass.

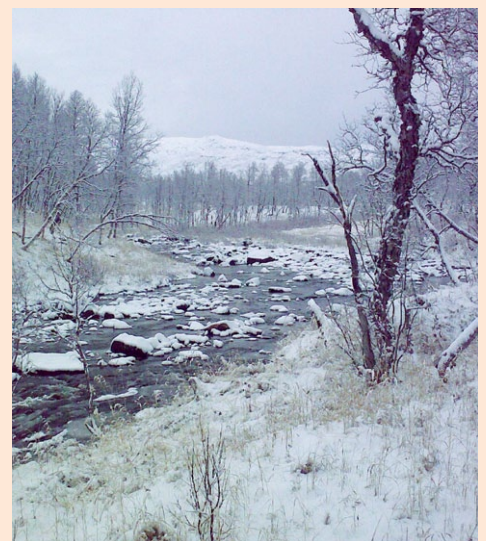
Justert ned

Omfanget på utbyggingen i Troms er justert i forhold til utgangspunktet. I tillegg er forekomster av ørret i elva tatt hensyn til ved omfattende tilleggsundersøkelser, plassering av stasjonen ved minstevannføringen og slukeevnen.

– En annen utfordring i prosjektet har vært at det er svakt nett med høyt tap inn mot kraftverket, og vi har hatt tett kontakt med nettselskapet for å få forsterket dette, forklarer Ellingsen.

I gang i 2014

Utbyggingssjefen er åpen på at Blåfall har brukt mye tid og penger på å få prosjektet godkjent. – Nå skal vi finne et firma som skal stå for prosjekteringen, og så inngå kontrakter for utbyggingen. Jeg tror alle involverte ser frem til å komme i gang!

Grønlielva renner ut i Røyrbakkvatnet som ligger langs riksvei 84 nordover til Brøstadbotn. Utbyggingen har fått grønt lys fra Olje- og energidepartementet.

Ønsker du ikke å motta dette nyhetsbrevet? Send en e-post til info@blaafall.no

KRAFTHJØRNET

I denne spalten inviterer Blåfall aktører i kraftnæringen til å dele sine synspunkter om status og trender i bransjen. Her kan du lese stortingsrepresentant Bjørn Lødemels innlegg.

Småkraftutbyggerane – pionerarar i lokalsamfunnet

Stortingsrepresentant Bjørn Lødemel, Sogn og Fjordane Høgre.

EG HAR HATT gleden av å vere med i energi- og miljøkomiteen. Det har vore svært interessant og lærerikt. Vi har hatt mange saker som har hatt tilknytning til småkraftnæringa, og det har vore kjekt å treffe mange representantar for næringa gjennom dette arbeidet.

For Høgre er småkraftnæringa ei viktig næring. Den skapar verdiar i lokalsamfunnet gjennom utnytting av fornybar energi og den bidreg til at Norge kan nå sine klimamål. Småkraftutbyggerane er på mange måtar pionerarar i lokalsamfunnet. Dei vågar å satse, og dei står på for å utnytte dei ressursane som er tilgjengelige lokalt. Dette står det stor respekt av!

Høgre har jobba for å gjere det lettare og meir lønsamt med

småkraftutbygging. Det vil vi også gjere i framtida. I denne perioden har vi føreslege å heve innslagspunktet for grunnrenteskatt til 10 MW, og vi har auka løyvingane til NVE for å få redusert sakshandsamingstida.

Slik det ser ut no, vil det bli eit betydeleg kraftoverskot i Norge i framtida. Det er derfor viktig at vi innrettar oss slik at denne krafta kan utnyttast på ein god måte. Det kan vere å vidareutvikle kraftkrevjande industri i Norge, som er den reinaste i verda, og det kan vere å ha ei fornuftig utbygging av utanlandsforbindelsar. Ein kombinasjon av desse føremåla vil truleg vere den beste.

Norsk vasskraft kan spele ei stor og viktig rolle i kraftforsyninga i Europa framover, og rein fornybar energi vil

alltid vere ei god og viktig salsvare for Norge.

Eg ønskjer å legge til rette for ny utbygging av småkraft også i framtida og ønskjer for eksempel at ein skal kunne bygge ut inntil 3 MW i verna vassdrag. Eg er også open for å kunne vurdere større utbyggingar i verna vassdrag dersom det kan gjerast utan at det går ut over vernegrunnlaget og verneverdiane.

Det er viktig å legge til rette for ein politikk som gjer at det er lønsamt å utnytte dei viktige ressursane som grunneigarane og småkraftutbyggerane rår over. Eg ønskjer å legge til rette for ei vidare utbygging av småkraft i tida framover, og vil derfor ha stort fokus på gode og føreseielege rammevilkår for småkraftnæringa.

Blåfall har nå totalt 36 prosjekter. Tre kraftverk er ferdig bygget ut og i drift. Seks prosjekter har fått konsesjon.

Blåfall landet rundt

Tverrelva ligger i Fauske kommune i Nordland. Prosjektet har et fall på 180 meter og en estimert produksjon på 9,4 GWh. Konsesjonssøknad er sendt NVE.

Deia ligger i Åmot kommune i Hedmark. Prosjektet har et fall på 300 meter. Produksjonen er estimert til 15 GWh. Konsesjonssøknad er sendt NVE.

Sabakkelva ligger i Suldal kommune i Rogaland. Prosjektet har et fall på 559 meter. Produksjonen er estimert til 9,1 GWh. Konsesjonssøknad er sendt NVE.

Edna ligger i Odda kommune i Hordaland. Prosjektet har et fall på 280 meter. Produksjonen er estimert til 10 GWh. Konsesjonssøknad er sendt NVE.

Sandelva ligger i Samnanger kommune i Hordaland. Prosjektet har et fall på 320 meter. Produksjonen er estimert til 9,3 GWh. Konsesjonssøknad er sendt NVE.

Brattabøelvi, Krossdalselvi, Vassendelvi, Tveddal og Breisete ligger i Jondal kommune. Prosjektene skal ut på høring i løpet av sommeren.

Voldsetelva ligger i Verran kommune i Nord-Trøndelag. Elva renner ut i Beitstadfjorden innerst i Trondheimsfjorden. Prosjektet er under utbygging og ferdigstilles sensommeren 2013.

Ryddøla ligger i Dovre kommune i Oppland. Den renner ut i Gudbrandsdalslågen på østsiden, noen kilometer nord for Sel kommune. Byggestart vil være våren 2013.

Kulu ligger i Ål kommune i Hallingdal. Fallhøyden i prosjektet er 235 meter og produksjonen er estimert til 6,8 GWh. Konsesjon ble

gitt november 2012. Detaljplan og miljøplan er under utarbeidelse. Forventet byggestart er sensommeren 2013.

Mjeldeelva ligger på Kvaløya i Tromsø kommune. Konsesjon er gitt. Miljøplan utarbeides høsten 2013. Byggestart planlegges våren 2014.

Grønlielva ligger i Salangen kommune i Troms. Konsesjon er gitt. Miljøplan utarbeides høsten 2013. Byggestart planlegges våren 2014.